International Journal of Kannada Research
www.kannadajournal.com

ISSN: 2454–5813
IJKR 2020; 6(3): 128-132
© 2020 IJKR
www.kannadajournal.com
Received: 01-06-2020
Accepted: 05-07-2020

ವಾಲಪ್ಪ ಸುಬ್ಬಪ್ಪ ಲಮಾಣಿ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಂ.ಜಿ.ವ್ಹಿ.ಸಿ, ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮುದ್ದೇಬಿ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಇಂಡಿಯಾ

Corresponding Author:
ವಾಲಪ್ಪ ಸುಬ್ಬಪ್ಪ ಲಮಾಣಿ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಂ.ಜಿ.ವ್ಹಿ.ಸಿ, ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮುದ್ದೇಬಿ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಇಂಡಿಯಾ

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನರ ಜೀವನಾಡಿ

ವಾಲಪ್ಪ ಸುಬ್ಬಪ್ಪ ಲಮಾಣಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
ಮಾಖಿಕವಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬದುಕಿನ ಸರ್ವಮುಖಗಳನ್ನು, ಸರ್ವಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವುದು ಜಾನಪದದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ಮಾನವ ಜೀವಿತದ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನ – ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದು ಜನಪದ. ಮುಖ್ಯೋಗತವಾಗಿ, ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತ ಜನಪದವು ನಿತ್ಯ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ಉದಯದೊಂದಿಗೆ ಉದಯ ಹೊಂದಿ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಾಗಿ ಉಳಿದು ತನ್ನದೆ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದು ಜಾನಪದ. ಜಾನಪದವು ಆಡುಮಾತಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು, ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇತೀಚೆಗೆ ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುವ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಅದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ

ಬೆಳಗಾಗಿ ನಾನೆದ್ದು ಯಾರ್ ಯಾರ ನೆನೆಯಾಲಿ
ಎಳ್ಳು ಜೀರಿಗೆ ಬೆಳೆಯೋಳ । ಭೂಮ್ತಾಯಿ
ಎದ್ದೊಂದು ಘಳಿಗೆ ನೆನೆದೇನು ॥

ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿಧ ವಿಧವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತವಾಗಿ ನೀಡಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜಾನಪದವೆಂಬುದು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಂದಿಗೂ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಜನತೆಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಶಕ್ತಿ ಜನಪದಕ್ಕಿದೆ. ನಿತ್ಯಪರಿವರ್ತನಶೀಲವಾಗುವುದು ಜನಪದದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಗುಣ. ಆದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಜಾನಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಸಮಗ್ರರೂಪವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಜಾನಪದದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಪಿಸದ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ಅದು ಆವರಿಸಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೆ ಅದು ಇತರೆಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ, ವಿಷಯಗಳಿಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ, ಜ್ಞಾನ–ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಆ ಸ್ಥಾನದ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಭರಿತವಾದ ವಿಷಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ.
ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ, ನಿರಂತರವಾಗಿ, ಚೈತನ್ಯಶೀಲವಾಗಿ, ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿ, ಅವಿನಾಶಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದದ್ದು ಜಾನಪದವೆಂಬುದು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಬದುಕು, ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಂತೆ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಅಂದರೆ ಉಡುಗೆ–ತೊಡುಗೆ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಆಡುಭಾಷೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜಾತ್ರೆ, ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ, ಶವಸಂಸ್ಕಾರ, ಪೂಜೆ– ಮನಸ್ಕಾರ, ಪ್ರಾಚೀನ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ, ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಯವರ 'ಜನವಾಣಿ ಬೇರು ಕವಿವಾಣಿ ಹೂ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ, ಜನಪದರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಉದಯಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ 'ಈಔಟಿಇ ಋಣಜಡಿಚಿಣಣಡಿಜ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು' ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ 'ಹಾಮಾನಾ' ಎಂದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಹಾರೋಗದ್ದೆ ಮಾನಪ್ಪ ನಾಯಕ. ವಿದೇಶೀಯರಾದ ಚಾರ್ಲ್ಸ್. ಇ. ಗ್ರೋವರ್, ವಿಲಿಯಂ ಜಾನ್ ಥಾಂಸ್, ಜೆ. ಎಫ್. ಫ್ಲೀಟ, ರೆವರೆಂಡ ಕಿಟೆಲ್ ಹಾಗೂ ಜೀ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ, ಗೊ. ರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ, ದೇವುಡು, ಗದ್ದಗಿಮಠ, ಹೆಚ್. ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ, ಮಾಸ್ತಿ, ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಹಲವರು. 'ಜಾನಪದ' ಎನ್ನುವ ಪದ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'ಈಠಟಞಟಠಡಿಜ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. 'ಈಠಟಞಟಠಡಿಜ' ಎನ್ನುವುದು 'ಈಠಟಞ' ಮತ್ತು 'ಟಠಡಿಜ' ಎಂಬ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪದಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. 'ಈಠಟಞ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಜನಪದ'ವೆಂತಲೂ, 'ಟಠಡಿಜ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಜ್ಞಾನ'ವೆಂತಲೂ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ 'ಈಠಟಞಟಠಡಿಜ' ಎಂಬುದು 'ಜನಪದ ಜ್ಞಾನ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. 'ಈಠಟಞಟಠಡಿಜ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ 1946 ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ವಿಲಿಯಂ ಜಾನ್ ಥಾಮ್ಸ್ ಮೊದಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. 'ಜನಪದ ಜ್ಞಾನ'ವನ್ನು ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ ಅವರು 'ಜಾನಪದ' ಹಾಗೂ 'ಜಾನಪದ ಜ್ಞಾನ'ವೆಂದೂ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಜನಪದ ಜಾನಪದವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಜನಪದರ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಕೂಡ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ.

ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ದುಡಿದ ಹಲವಾರು ಮಹನೀಯರು 'ಜಾನಪದ'ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷದಪಡಿಸಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶೀಯ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀಯ ಅನೇಕ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದಾಗ,

- ಆಕ್ಸಫರ್ಡ ಅರ್ಥಕೋಶದ ಪ್ರಕಾರ, "ಜನಾಂಗ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಜಾ ಸಮೂಹದ ಸಮಾಜದ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ತರ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಸಮೂಹದ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಲೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಐತಿಹ್ಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಬದಲಾಗದಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಜನಸಮೂಹ" ಎಂದು ವಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕರ ಪ್ರಕಾರ 'ಜನಪದ'ದ ಅರ್ಥ, " 'ಈಠಟಞ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಜನ, ಮಂದಿ, ಜನಾಂಗ, ಕುಲ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ವರ್ಗದ ಜನರು, ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ವಭಾವದ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಗುಂಪು, ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಯ್ಯುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಹೆಣೆದ ಸಮಾಜ. ಹಳೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಮೂಹವೆಂದು, ಜನಪದ ಎಂಬ ಪದವು ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ"
- ಆ್ಯಂಡ್ರ್ಯೂಲ್ಯಾಂಗ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಜನಪದ'ವೆಂದರೆ, "ಜನಾಂಗಗಳ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿಜ್ಞಾನ. ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಕಂಡುಬರುವ ಆದರೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆ, ವಿಚಾರ, ಐತಿಹ್ಯ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೊತ್ತವೇ ಜಾನಪದ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಚಾರ್ಲ್ಸ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಪಾಟರ್, "ಈಠಟಞ ಟಠಡಿಜ ಽ ಟುತಿಜಟಥಿ ಜಿಥುಟ ತ್ಥುಥ್ಥಿ ಡಿಜಜಿಣಾಝ ಣಠ ಜುಜ"
- (ಜಾನಪದವು ಉತ್ಸಾಹಭರಿತ ಪಳೆಯುಳಿಕೆ, ಅದು ಸಾಯಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ) ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹ ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಜನಪದವು, "ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದವರ ಮನೋಭಾವನೆಯ ಪ್ರಕಟ ರೂಪವೇ ಈ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅದು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಮತ, ಕುಲಕಟ್ಟು ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಬೌದ್ಧಿಕವಾದ ಚರಿತ್ರೆ, ಕಾವ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಪ್ರಕಟವಾಗಬಹುದು... ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಅಪಂಡಿತನ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವನು ಅವನ ಅದೃಷ್ಟ ಅವನ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ ವ್ಯವಹಾರ, ಅವನ ಮನಃಪ್ರಪಂಚದ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಜನಪದ ಅಥವಾ ಜಾನಪದವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವೇ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಥಕೋಶವಾದ ಆಕ್ಸಫರ್ಡನಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಜನಾಂಗ, ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆ, ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಜಾನಪದವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸಾಗಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಐತಿಹ್ಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಜನಸಮೂಹವನ್ನು ಜಾನಪದವೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕರು ಇದಕ್ಕೆ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾಸವೊಂದಿದ, ನಾಗರಿಕತೆ, ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಜನಾಂಗವೆಂದು ಅರ್ಥ. ಆಂಡ್ರೂಲ್ಯಾಂಗ್ಸ್ ಹೇಳುವುದು ಜನಾಂಗಗಳ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಜನಾಂಗಗಳು ಬಾಳಿದ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಜನಾಂಗಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಜಾನಪದದ ಅಂಶಗಳಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆ, ಧರ್ಮ, ವ್ಯವಹಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ತಿಳಿದು ಬರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಜನಪದೀಯ ಬದುಕು, ಜೀವನವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು, ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಿ ಜನಪದ ತಜ್ಞರುಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಜನಪದವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಜನಪದದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಕಂಠಸ್ಥ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಪುನರ್‌ಸೃಷ್ಟಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ವ್ಯಾಪಕತೆ, ಅವಿನಾಶಿತನ, ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆ, ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರಳತೆ – ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಜನಪ್ರಿಯ ಪರಂಪರೆಗಳ ಭಂಡಾರ, ನಿತ್ಯನೂತನವಾಗಿರುವ ಪರಿವರ್ತನಶೀಲತೆ, ವಿಶ್ವವೇ ಬೆಲೆಕಟ್ಟುವ ವಿಶ್ವಮೌಲಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಈ ಜಾನಪದದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ

ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನರ ಜೀವನಾಡಿಯಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳು

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಅರಿಯುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣ, ಉದ್ದೇಶ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವುಗಳ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಜನಪದವು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಜೀವನಾನುಭವಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಜನಪದ ತಜ್ಞರ ಅಂಬೋಣ. ಅಲ್ಲದೇ ವಿಶಾಲವಾದ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಾನಪದದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊದಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ವಾಗ್ರೂಪದ ಹಾಗೂ ವಾಗ್ರೂಪದಲ್ಲದ ಜಾನಪದವೆಂದು ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ, ಗದ್ಯ ಕಥನ, ಭಾಷಿಕ ಬಗೆಗಳು ವಾಗ್ರೂಪದ ಜಾನಪದವೆನಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಭೌತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಗ್ರೂಪದಲ್ಲದ ಅಂಶಗಳು ಜಾನಪದದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣವಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳು

1. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ	**2. ಜನಪದ ಗದ್ಯ ಕಥನ**
ಗೀತೆ.	ಮಹಾಕಾವ್ಯ
ಕಥನ ಗೀತೆ.	ಕಥೆ
ಲಾವಣಿ.	ಪುರಾಣ
	ಐತಿಹ್ಯ

3. ಭಾಷಿಕ ಬಗೆಗಳು

ಗಾದೆ.

ಒಗಟು.

ಒಡಪು.

ಬೈಗುಳ

ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ: ಜನಪದ ಗೀತೆ ಪ್ರಕಾರವು ಅಥವಾ ರೂಪವು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆ (ಈಠಟಞ ಸ಼ಠಟಿರ) ಯನ್ನು ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ (ಈಠಟಞ ಠಿಠಜಣಡಿಥ) ಹಳ್ಳಿಹಾಡು, ಪಾಮರರ ಹಾಡು ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಈ ಗೀತ ಪ್ರಕಾರವು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಮಧ್ಯೆ ಜನಿಸಿ ವಾಚಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅಂಗ. ಜನಪದ ಗೀತೆಯು ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಆಡು ಭಾಷೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ

ತಾವರೆಯ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ ದೇವರಿಗೆ ನೆರಳಾಗಿ
ನಾ ಹುಟ್ಟಿ ಮನೆಗೆ ಎರವಾದೆ/ ನನ ತಮ್ಮ
ತಾ ಹುಟ್ಟಿ ಮನೆಗೆ ಧಣಿಯಾದ

ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಮೂಲ ಗುಣವೆಂದರೆ ಸಹಜವಾದ ಭಾವ ತುಂಬಿ ಬರುವಿಕೆ, ನೇರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಜನಾಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಆನಪದ ಗೀತೆಯು ಭಾವಗೀತೆಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವ, ಸತ್ವ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಅಜ್ಞಾತ ಕರ್ತೃತ್ವ ಹೊಂದಿರುವ ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಕರ್ತೃ 'ಜನಪದ'ವೇ ಆಗಿದೆ. ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಹೆಚ್. ಕ್ರಾಪೆಯವರ ಪ್ರಕಾರ, "ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಂಗೀತಯುಕ್ತವಾದ ಭಾವಗೀತೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ.ಜನಪದ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಅವರ ಜೀವನಾನುಭವವೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಯ ಉಳದೆಲ್ಲ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನಲೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕಥನಗೀತೆ, ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಥನಗೀತೆಗೆ ಜನಪದ ಕಥನಕಾವ್ಯ, ನೀಳ್ಗವಿತೆ, ಹಾಡ್ಗತೆ, ಪದ್ಯಕಥೆ, ಕಾವ್ಯಕಥೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಕಾವ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಕಥನ ಗೀತೆಯೂ ಕೂಡಾ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ, ಐತಿಹ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಥನಕಾವ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸು. ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರಿಗೆ ಕಥನ ಕವನ ಅಥವಾ ಕಥನ ಗೀತೆ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಕಥನ ಗೀತೆಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿದ ವಿಷಯ, ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಾಡಿನ ರೂಪದ ಕಥೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕಂಸಾಳೆ, ತಾಳ, ದಮ್ಮಡಿ, ಚೌಡಿಕೆ, ಕಿನ್ನರಿ, ಏಕತಾರಿ, ಗಣೆ, ಗುಮ್ಮಟ, ಗಗ್ಗರ, ಗೆಜ್ಜೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುಗಾರರು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಃಚಿಟಟಚಿಜ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಕಥನ ಗೀತೆ' ಅಥವಾ 'ಕಥನ ಕವನ' ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎರಡರ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಕಥನಗೀತೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಲಾವಣಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ಬಿಷಪ್ ಥಾಮಸ್ ಪರ್ಸಿಯವರ 'ಖ್ಚಿಜ ಖಿಜಟುಡಣಞಥಿ ಠಜಿ ಂಟಿಛಿಜಟಿಣ ಇಟಿರಟಚಿ ಕಠಜಣಡಿಥಿ' ಯಲ್ಲಿ ಗುರುತುಸಲಾಗಿದೆ. ಲಾವಣಿಯೂ ಕೂಡಾ ಕಥನಾತ್ಮಕವಾದುದು, ಹಾಡುವಂತದ್ದು ವಸ್ತು, ಶೈಲಿ, ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡುತ್ತದೆ. ಲಾವಣಿ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾದ ಕಥೆಯನ್ನು 'ಲಾವಣಿ' ಎಂದು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಲ್ಗಿ – ತುರಾ ಅಥವಾ ಹರದೇಶಿ – ನಾಗೇಶಿ, ಸವಾಲ್– ಜವಾಬ್ ಎಂಬ ಹಲವು ಹೆಸರುಗಳು ಲಾವಣಿಗೆ ಉಂಟು. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ವರ್ಣನೆ, ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ ಬೋಧೆ ಲಾವಣಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾನಪದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆ, ಜನಪದ ಕಥನ ಗೀತೆ ಹಾಗೂ ಲಾವಣಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

ಜನಪದ ಗದ್ಯ ಕಥನ: ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಂತಯೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ

ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳಂತಯೆ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯ, ಮಹತ್ತು, ಬೋಧೆ ಜನಪದ ಮಹಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರ ನಾಯಕನಾಗಿ ಜನಮನವನ್ನು ಆಳಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಜನಪದ ಕಥನಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜನಪದರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಪದ, ಹಾಡು, ಕಥೆ ಎಂದು ಜನಪದ ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು ವೀರನೊಬ್ಬನ ಸಾಹಸಗಾಥೆ. ವೀರನೊಬ್ಬನ ಸಾಹಸಗಾಥೆಯು ಜನಮನದ ಹೃದಯಾಂತರಾಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಪುರಾಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಕಥನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾದಾಗ ವಸ್ತುನಿಷ್ಟವಾದ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯ ಕಂಠಸ್ಥವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಬರುವಾಗ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗುವ ಕಾವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗದೆ ಸಮಷ್ಟಿಸ್ವತ್ತಾಗಿ ಆ ನಾಡಿನ, ಆ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯ, ಭಾವನೆಯ ಜೀವನಾಡಿಯಂತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ, ಇಡೀ ಸಮುದಾಯದ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿ, ಆ ಸಮುದಾಯದ ಔನ್ನತ್ಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅವರ್ಭವಿಸುವ ರಚನೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ರಚನೆ ಏಕಕವಿಕೃತವಾಗಿರದೆ ಸಮಷ್ಟೀಕೃತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಲೆಮಾದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ, ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ, ಜುಂಜಪ್ಪ, ಚೌಡಿಕೆ ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ಮೈಲಾರಲಿಂಗ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದಲ್ಲೂ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಿರುವುದು ಇದೆ. ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಸಾಳೆ ಗುಡ್ಡರು, ನೀಲಗಾರರು, ಗಣೆಯವರು, ಚೌಡಿಕೆಯವರು, ಗೊರವರು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ವೃತ್ತಿಗಾರರು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಲ–ಕೆಲವು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗುಂಪಿನ ಆರಾಧ್ಯದೈವ ಕಥಾನಾಯಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನಿಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಫಲವೇ ಜನಪದ ಕಥೆ. ಜನಪದ ಕಥೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಈಂಟಇ ಣಚಿಟಜ' ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜನಪದ ಕಥಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಸ್ಟಿತ್ ಥಾಂಸನ್'ರ ಪ್ರಕಾರ, "ಖ್ರಿಜ ಣಂಡಿಥಿ ೨ಛಿ ಛಜಜಟ ೨ಚಿಟಿಜಜಜ ಜಂತಿಟಿ ಜಿಡಿಂಟ ರಜಟಿಜಡಿಚಿಣುಂಟಿ ಣಂ ರಜಟಿಜಡಿಚಿಣುಂಟಿ ಛಿಥಿ ತಿಂಡಿಜ ಂಜ ಟಂಣಣು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಕೇಳುವ ಸ್ವಭಾವ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದಷ್ಟೇ ಪುರಾತನವಾದುದು. ದುಡಿಮೆಯ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮರೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಬೇಸತ್ತ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ರಂಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ತುಂಟಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಥವೆಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಕಥೆ, ಅಡೂಗಲಜ್ಜಿ ಕಥೆ, ಕಟ್ಟು ಕಥೆ, ಕಾಗಕ್ಕ ಗುಬ್ಬಕ್ಕನ ಕಥೆ, ರಾಜರಾಣಿ ಕಥೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ರಚನೆ, ಲಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'ಒಥಿಣು' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಪುರಾಣ' ಪದವು ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರೀಸ್'ನ 'ಒಥಿಣುಠ' ಎನ್ನುವ ಪದದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. 'ಒಥಿಣು' ಎಂದರೆ 'ನೀತಿಕಥೆ', ಮಾತು, ನೀತಿ. ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಎ. ಹೆಚ್. ಕ್ರಾಪೆಯವರ ಪ್ರಕಾರ, "ಪುರಾಣವು ಒಂದು ಕಥೆ ಕವಿಗಳಿಂದ ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆದದ್ದು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೊಡನೆ ಶಿಥಿಲ ಹೊಂದಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ 'ಪುರಾಣ'ವು ಪುರಾತನವಾದದ್ದು, ಹಿಂದೆಂದೊ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ನಿಜಸಂಗತಿ ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಈ ಘಟನೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿವೇಷವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಜನರ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಬದುಕಿಗೆ, ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಬದುಕಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪುರಾಣಗಳ ಬಗೆಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಪೂಜ್ಯತಮವಾದ ಪಾವಿತ್ರತೆ ಜನ್ಮತಾಳಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪುರಾಣವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪರಿಭಾವಿಸಿದಂತೆ 'ನೈಸರ್ಗಿಕ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳ ಊಹಾತ್ಮಕ ಸಾಂಕೇತಿಕರಣ, ಸಾಂಕೇತಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ವಿಕೃತ ಚರಿತ್ರೆ, ಅಮೂರ್ತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ವಿವರಣೆಯೆ ಪುರಾಣವಾಗಿದೆ.

'ಐತಿಹ್ಯ' ಎನ್ನುವುದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'ಐಜಗಂಜಟಿಜ' ಎಂಬ ಪದದ ಸಂವಾದಿ ಪದ. 'ಐಜಗಂಜಟಿಜ' ಪದವು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಲ್ಯಾಟಿನನ 'ಐಜಗಂಜಟಿಜಚಿ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನಗೊಂಡಿದೆ. ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ನೈಜಸಂಗತಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕಂಡ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕತೆ ಎದ್ದು ಕಂಡರೆ, ಐತಿಹ್ಯವು ಕಾಲ್ಪನಿಕತೆಯ ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಸತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ತಕ್ಷಣವೇ ನಿಜವೆಂದು ನಂಬುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಚರಿತ್ರೆ, ಪುರಾಣ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ಥಳ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂದ ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಐತಿಹ್ಯ ಪುರಾಣಗಳು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಎರಡಕ್ಕೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಐತಿಹ್ಯ ಜನರು ನಂಬಿದ ಇತಿಹಾಸವಾದರೆ, ಪುರಾಣಪವಿತ್ರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಸತ್ಯ ಕಥನ.

ಭಾಷಿಕ ಬಗೆಗಳು: 'ವೇದ ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳಾಗದು' ಎಂಬ ಮಾತು ಗಾದೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಗಾದೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'ಕಡಿಂತಜಡಿಥ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಗಾಥಾ' ಶಬ್ದದ ತದ್ಭವವೇ ಗಾದೆ. ಗಾದೆ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಲೋಕೋಕ್ತಿ, ಪ್ರಾಚೀನೋಕ್ತಿ, ಸಾಮತಿ, ಸೂತ್ರ, ಉದ್ಧರಣೆ, ಸುಭಾಷಿತ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾದೆಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಜನರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಸೆಳೆಯುವ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಗಾದೆಯು ಜನರ ಬದುಕಿನ ಪಯಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಅನುಭವದ ಪಾಕ. ಸಹಜವಾಗಿ ಆಡುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಗಾದೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವುದು ಉಪ್ಪು ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾತಿಗೆ ಗಾದೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಗಾದೆಗಳು ಓದಲು ಹಾಗೂ ಕೇಳಲು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ

'ಎಳಗರು ಎತ್ತಲ್ಲ; ದಳವಾಯಿ ದೊರೆಯಲ್ಲ'

'ಮಿಂಚಿಹೋದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಫಲವೇನು?'

ಗಾದೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರ್ಯ ಗೈದಿರುವ ರಾಗೌ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದು, "ಗಾದೆಯೆಂದರೆ ಸದ್ಯೋಜಾತ ನುಡಿಗಟ್ಟು; ಸೂಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಳಿದ ಯೋಗ್ಯ ನಿರ್ಣಯಗಳು" ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಜನರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಾದೆ ಜನ್ಮತಾಳಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ.
ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆರ್. ಎಸ್. ಬಾಗ್ಸ್‌ರವರು 'ಭಾಷಿಕ ಬಗೆಗೆ' ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿ ಮಾನವರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಒಗಟು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಕಲಾ ಸಂಗಮವಾಗಿದೆ. ಒಗಟು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮುಂಡಿಗೆ, ಪ್ರಹೇಳಿಕಾ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಕೂಟ, ಬ್ರಹ್ಮೋಧ್ಯ, ವಿವಾದ, ಸಮಸ್ಯಾ ಪದಗಳು ಸಂವಾದಿಯಾಗಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾ ಚಮತ್ಕಾರ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಜಾಣ್ಮೆಗಳು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಮಾರೋಪ

ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಶ್ರೀಮಂತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇತರೆಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ದೇಶ ಕಾಲಾತೀತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಒಂದಿಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನವರ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಜನಪದವಿಲ್ಲದೆ ನರನ ಬದುಕಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ಹುಟ್ಟಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮದುವೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜಾತ್ರೆ, ಪುರೋಹಿತರ ಪೂಜೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆ, ಜನಪದ ಕಥೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು ಮುಂತಾದವು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಜಲುಗಳಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸತ್ವಸಹಿತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ. ಜನಪದವು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಹಾಗೂ ಮುಂದೆಯು ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೂ ಮಾತೃ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಮಾನವ ಬದುಕಿನ ಸಮಗ್ರನೋಟವಾಗಿ ದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕ – ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ 1971
2. ದೇ.ಜ.ಗೌ – ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ 1976
3. ಪ್ರೊ ಡಿ.ಲಿಂಗಯ್ಯ & ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್ ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ – ಜಾನಪದ: ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ 1997
4. ಡಾ. ಜಿ.ಶಂ.ಪರಮಶಿವಯ್ಯ – ಜಾನಪದ 1989
5. ಶಿವಶರಣಪ್ಪ ಮೋತಕಪಳ್ಳಿ – ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ 2011
6. ಡಾ. ರಾಗೌ – ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳು 1978